

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Педагогічний факультет

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ГРАМАТИКА ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»

Спеціальність АЗ «Початкова освіта»

Галузь знань А «Освіта»

Затверджено на засіданні кафедри
початкової освіти та освітніх інновацій
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Граматика професійного мовлення
Викладач (-і)	Доктор педагогічних наук, професор Гуменюк Ірина Михайлівна
Контактний телефон викладача	0980002038
E-mail викладача	iryna.humeniuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	вибірковий компонент ОП, аудиторна, дистанційна
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/
Консультації	Семестрові
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Предметом вивчення освітнього компонента є теоретичні й практичні аспекти нормативного використання граматичних структур у писемній та усній формах професійного мовлення педагогів. Граматика професійного мовлення як навчальна дисципліна – функціональне доповнення освітніх компонентів «Українська мова за професійним спрямуванням» і «Сучасна українська мова з практикумом». Актуальні питання граматики української мови висвітлено в професійному контексті та з урахуванням специфіки наукових і офіційно-ділових текстів.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою навчальної дисципліни є формування лінгвістичної компетентності майбутніх фахівців, зокрема її граматичного компонента. Основними цілями навчальної дисципліни є: – досягти усвідомлення студентами важливості дотримання морфологічних і синтаксичних норм у всіх формах професійного мовлення; – удосконалення умінь визначати й редагувати граматичні помилки в текстах професійного спрямування; – вдосконалити володіння граматичними (морфологічними й синтаксичними) нормами сучасної української літературної мови; – сформувати навички екстраполяції теоретичних норм на практичне їх застосування під час граматичного оформлення фахового тексту; – забезпечити розуміння впливу грамотності педагога на його професійну самореалізацію; – вдосконалити вміння вільно й ефективно використовувати українську мову в усній і письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв’язання комунікативних завдань у різних сферах життя, зокрема в професійній діяльності.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Загальні компетентності: ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК-4. Здатність працювати в команді, міжособистісної взаємодії. ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Фахові компетентності: СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово. СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров’язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної. СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти. Результати навчання: ПР-01. Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з	

молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-03. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-04. Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПР-11. Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПР-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна /вибіркова
5	013 Початкова освіта	3	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Граматичні особливості професійного мовлення. Вживання іменника й прикметника в професійному мовленні.	2	2	10
Тема 2. Запис цифрової інформації у ділових паперах. Конструкції зі займенниками.	2	2	10
Тема 3. Вживання дієслів і дієслівних форм у професійному мовленні.	2	2	10
Тема 4. Особливості використання службових частин мови в текстах наукового й офіційно-ділового стилю.	2	4	10
Тема 5. Синтаксис писемного професійного мовлення.	2	4	10
Тема 6. Ідентифікація та редагування граматичних помилок у фахових текстах.	2	4	10
ЗАГ.	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Аудиторна робота (АР) – коефіцієнт 0,3. Тематичне тестування (ТТ) – коефіцієнт 0,3. Самостійна робота (СР) – коефіцієнт 0,4. СПК = АР + ТТ + СР
Вимоги до письмових робіт	Неприпустимі плагіат та списування. Лінгвістичні норми повинні відповідати вимогам чинного «Правопису української мови». Завдання, здані із запізненням без поважної причини (офіційне звільнення з підтвердженням довідкою чи заявою) оцінюються за шкалою, нижчою на 1 рівень.
Семінарські заняття	-
Умови допуску до підсумкового контролю	Вчасно здані основні види робіт. Загальна сума балів – не нижче 50.

Підсумковий контроль	Залік.
7. Політика навчальної дисципліни	
Письмові роботи: написані самостійно, відповідно до завдання, з дотриманням норм української літературної мови, здані вчасно. Академічна доброчесність: неприпустимі плагіат та списування, використання ШІ. Відвідування занять: Пропущені заняття (як лекційні, так і практичні) з навчальної дисципліни «Граматика професійного мовлення» зараховуються за умови їх теоретико-практичного відпрацювання. Студенти повинні виявити достатній рівень теоретичних знань з пропущеної теми, а також показати вміння їх практичного застосування. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів. Неформальна освіта: 5 балів за пройдений курс, рекомендований викладачем. Максимально – 10 балів. Нарахування додаткових балів здійснюється за умови активної участі студента в позааудиторній роботі: виступи на конференціях, підготовка до друку статті, робота в проблемній групі, здобуття неформальної освіти тощо. Максимальна кількість додаткових балів – 10.	
8. Рекомендована література	
Навчально-методичне забезпечення	
1. Гуменюк І. М. Сучасна українська мова. Синтаксис. Пунктуація : навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів 3 курсу. Івано-Франківськ : НАІР, 2018. 100 с. 2. Гуменюк І. М. Українська мова за професійним спрямуванням у схемах і таблицях : навчально-методичний посібник для викладачів і студентів педагогічних ЗВО. Івано-Франківськ, 2022. 100 с. 3. Ковальчук М. П. Синтаксис сучасної української мови : навчально-методичні матеріали до практичних занять, самостійної роботи для студентів філологічних та педагогічних спеціальностей. 3-тє видання, доповнене і перероблене. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 132 с.	
Базова література	
1. Галас А. М., Сабадош І. В. Синтаксис словосполучення і простого речення сучасної української мови: Практикум. 2-е видання, змінене і доповнене. Ужгород, 2023. 238 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/51780/3/%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94%D0%98%D0%A7%D0%9A%D0%90%D0%20%D0%28%D0%29.pdf 2. Левченко О.М. Культура роботи з текстовими документами. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2018. 112 с. 3. Купрікова Г. В. Сучасна українська мова. Синтаксис : навч. посіб. для студентів гуманітар. ф-тів вищ. навч. закл. (кредит.-модул. система) / Г. В. Купрікова ; Харк. укр. акад., [каф. українознавства]. Харків : Вид-во НУА, 2015. 96 с. URL: https://nua.kharkov.ua/wp-content/uploads/2020/08/Kuprikova_Navch-pos_Sintacsis-UM_RP-2.pdf 4. Український правопис / Українська національна комісія з питань правопису. Київ, 2019. 282 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/%202019.pdf	
Додаткова література	
1. Гуменюк І. М. Функційно-стилістичний підхід до навчання української мови за професійним спрямуванням майбутніх учителів початкових класів. <i>Академічні студії. Серія : Педагогіка</i>. 2021. Вип. 3. Ч. 1. С. 33–38. https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.3.1.6 2. Humeniuk I. The Project-Based Learning Technology in the Methodology of Teaching Ukrainian Language for Professional Purposes. <i>Mountain School of Ukrainian Carpaty</i>. 2021. № 25. С. 89–95. https://doi.org/10.15330/msuc.2021.25.84-87 3. Humeniuk I. M. The Use of ICT to Provide the Components of the Methodical System of Teaching Ukrainian Language for Professional Purposes. <i>Mountain School of Ukrainian Carpaty</i>. 2022. № 27. С. 12–16. https://doi.org/10.15330/msuc.2022.27.12-15 4. Humeniuk I., Blyznyuk T. Interdisciplinary coordination in the primary school teacher and educator training system. <i>Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian national university. Scientific edition. Series of Social and Human Sciences</i>. 2022. Vol. 9, № 1. P. 139 – 145. doi: 10.15330/jpnu.9.1.139-145 5. Humeniuk I. Gamification Elements in the Process of Ukrainian Language Training of Pedagogy Specialists. <i>Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian national university. Scientific edition. Series of Social and Human Sciences</i>. 2023. Vol. 10, № 1. P. 126–132. http://doi.org/10.15330/jpnu.10.1.126-132	

Викладач – доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій **Гуменюк Ірина Михайлівна**